

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายปัญญา ถนอมรอด ประธานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่ง ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ โจทก์ นายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวงสุพรรณบุรี โดยกล่าวหาว่า จำเลยกระทำความผิดทางวินัยฐานขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินที่จำเลยรับไปในขณะที่ดำรงตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๗.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า ไม่ได้กระทำความผิดทางวินัยฐานขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ให้ไล่ออกจากราชการและให้มีผลย้อนหลังเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารเป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าวคืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรีมีคำพิพากษาในประเด็นคำสั่งไล่ออกจากราชการว่า จำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้มีการเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าว ย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยกระทำความผิดวินัยฐานขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์

ที่ไล่จำเลยออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และมีคำวินิจฉัยในประเด็น โจทก์มีสิทธิเรียกร้องเงินพร้อมดอกเบี้ยจากจำเลยหรือไม่ว่า ในระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริง โจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่จำเลยออกมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ แม้โจทก์มีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการ แต่ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ ก่อนโจทก์มีคำสั่งไล่จำเลยออกจากราชการถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิจารณาแล้ว เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์การที่จำเลยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปแต่ประการใดไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย เนื่องจากกำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยกรณี que se non videtur ที่เห็นว่าต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าว แม้ว่าจำเลยจะได้ต่อสู้ว่า คำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งยังละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลย ในชั้นที่สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๓ ศาลชั้นต้นได้กำหนดประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นข้อพิพาท และในชั้นอุทธรณ์จำเลยก็ได้ยกประเด็นดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ และขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องของจำเลยไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของจำเลยแล้วเห็นว่า เมื่อจำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ต่อมาวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ ขณะที่คดีนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๓ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งมีบทบัญญัติในมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๕ วรรคท้าย ให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่ามีว่า จำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ แต่ขณะนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นผลบังคับไปแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยังต้องวินิจฉัยปัญหาตามข้อโต้แย้งของจำเลยหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลยยื่นคำร้องขอให้ส่งข้อโต้แย้งว่า กฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ขณะที่จำเลยยื่นคำร้องนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังมีผลใช้บังคับหากบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามข้อโต้แย้งของจำเลยขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวย่อมเป็นอันสิ้นผลบังคับ และมีผลไปถึงคดีของจำเลยซึ่งยังไม่ถึงที่สุด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงยังต้องวินิจฉัยปัญหาตามข้อโต้แย้งของจำเลย

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่รับรองว่า สิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันองค์กรของรัฐในการตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และการตีความกฎหมาย และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิของบุคคลว่า จะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และให้หลักประกันในการใช้สิทธิทางศาล เมื่อถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรอง บทบัญญัติทั้งสามมาตราเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยหลักการทั่วไปในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรอง และมีได้มีข้อความรับรองสิทธิและเสรีภาพเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้โดยเฉพาะเนื่องจากสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบัญญัติไว้ในมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้ว จึงไม่อาจกล่าวอ้างหรือโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทั้งสามมาตรา

ส่วนปัญหาว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๔ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรอง และกำหนดขอบเขตการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างองค์กรของรัฐว่า บุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่อาจถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไปได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย และจรรยาบรรณ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นอุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์

และต้องเป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย เพื่อให้คำฟ้องอุทธรณ์ปรากฏข้อโต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยชัดแจ้ง อยู่ในประเด็นแห่งคดี และมีเหตุอันสมควรที่จะได้รับการวินิจฉัย จึงเป็นคนละเรื่องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๔ และไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งกันได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

นายปัญญา ถนอมรอด

ประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ